

Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences

Journal home page:
<http://ijournal.uz/index.php/jartes>

GREEN ECONOMY AND THE MEASURES BEING TAKEN TO TRANSITION TO A GREEN ECONOMY IN UZBEKISTAN

Nazirov Dostonbek Asomiddin ugli¹

Termiz State University

KEYWORDS

Strategy, ecology, energy, efficiency, development, green economy, inclusive, environment

ABSTRACT

The taxonomy of green projects is an economic activity that contributes to sustainable development and is aimed at increasing the effective use of natural resources, reducing the level of negative impact on the environment, and increasing energy efficiency, and measures taken in this regard in our country.

2181-2675/© 2023 in XALQARO TADQIQOT LLC.

DOI: **10.5281/zenodo.10395756**

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

¹ Student of the Faculty of Economics and Tourism, Termiz State University, Uzbekistan

YASHIL IQTISODIYOT VA DAVLATIMIZDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH BO'YICHA OLIB BORILAYOTGAN CHORA-TADBIRLAR

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

Strategiya, ekologiya,
energetika, samaradorlig,
taraqqiyot, yashil
iqtisodiyot, inklyuziv, atrof
muhit

ANNOTATSIYA/ АННОТАЦИЯ

Yashil loyihalar taksonomiyasi barqaror rivojlanishga ko'maklashadigan va tabiiy resurslardan samarali foydalanishni oshirishga, atrof muhitga salbiy ta'sir darajasini pasaytirishga va energiya tejamkorligini oshirishga yo'naltirilgan iqtisodiy faoliyat va bu faoliyat buyicha yurtimizda ko'rilayotgan chora - tadbirlar.

Yashil iqtisodiyot bu ekologik xaflarni va ekologik tanqislikni kamaytirishga qaratilgan va atrof-muhitni buzmasdan barqaror rivojlanishni maqsad qilgan iqtisodiyot. U ekologik iqtisodiyot bilan chambarchas bog'liq, lekin ko'proq siyosiy jihatdan qo'llaniladigan yo'nalishga ega. 2011 yashil iqtisodiyot hisobotda ta'kidlanishicha, yashil bo'lishi uchun iqtisodiyot nafaqat samarali, balki adolatli bo'lishi kerak. Adolatlilik global va mamlakat darajasidagi tenglik o'lchamlarini tan olishni, xususan, past uglerodli, resurslarni tejaydigan va ijtimoiy jihatdan qamrab oluvchi iqtisodiyotga adolatli o'tishni ta'minlashni nazarda tutadi. Yashil stiker va ekologik belgi amaliyoti iste'molchilar oldida atrof-muhitga do'stona munosabat va barqaror rivojlanish ko'rsatkichlari sifatida paydo bo'ldi. Barqarorlik standartlari sifatida ham tanilgan bu standartlar sotib olingan mahsulotlar atrof-muhitga va ularni ishlab chiqaruvchi odamlarga zarar yetkazmasligini kafolatlaydigan maxsus qoidalardir. Ushbu standart soni yaqinda o'sib bordi va endi ular yangi, yanada yashil iqtisodiyotni qurishda yordam berishi mumkin. Ular o'rmon xo'jaligi, qishloq xo'jaligi, tog'-kon sanoati yoki baliqchilik kabi iqtisodiy sohalarga e'tibor qaratadi suv manbalari va biologik xilma-xillikni muhofaza qilish yoki issiqxona gazlari emissiyasini kamaytirish kabi ekologik omillarga e'tibor qaratish kerak.

Yashil iqtisodiyotga o'tish:

Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi Mamlakatda tarkibiy o'zgartirishlarni chuqurlashtirish, iqtisodiyotning bazaviy tarmoqlarini modernizatsiyalash diversifikatsiyalash hamda hududlarni bir maromda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Yashil iqtisodiyot sohasida, shu jumladan ikki tomonlama va ko'p tomonlama shartnomalar tuzish orqali xalqaro hamkorlikni mustahkamlash. Iqtisodiyotning bazaviy tarmoqlari energiya samaradorligini oshirish. Energiya resurslari iste'molini diversifikatsiyalash va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni rivojlantirish. Iqlim o'zgarishi oqibatlariga moslashish va ularni yumshatish, tabiiy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish va tabiiy ekotizimlarni asrash. Yashil iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlashning moliyaviy mexanizmlarni

ishlab chiqishdan iborat.

Loyiha uchun jalb qilingan investitsiyalar:

O'zbekistonda Yashil iqtisodiyot loyihasi uchun Jahon banki 46,25 mln Aqsh dollari ajratadi Jahon banki ishtirokida energetika islohatlari uchun innovatsion uglerod resurslarini qo'llash loyihasini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi prezident qarori imzolandi. Yevropa ittifoqi, Fransiya taraqqiyot agentligi va O'zbekiston hukumati mamlakatning 2030-yilgacha yashil iqtisodiyotga o'tishi bo'yicha strategiyasini qo'llab-quvvatlash va moliyalashtirish borasidagi bitimni imzoladi.

Yashil iqtisodiyotning davlatimiz uchun samaralari :

O'zbekiston Respublikasining iqtisodiyoti Yevropa va markaziy osiyo mamlakatlariga nisbatan issiqxona gazlari nisbiy chiqishining yuqoriligi va suvdan foydalanish samaradorligining pastligi bilan ajralib turadi. Ijtimoiy-iqtisodiy himoyasizlik tabiiy resurslarga qaramlik va iqlim o'zgarishi ta'sirida kuchaymoqda. Tabiiy va energetika resurslaridan barqaror va samarali foydalanishga asoslangan yanada yashil iqtisodiy o'sish ifloslanish va issiqxona gazlari chiqishini minimallashtiradi, tabiiy ofatlar va iqlim o'zgarishiga chidamlilikni oshiradi. Pandemiya iqlim o'zgarishi bilan bog'liq muamolarni yanada kuchaytirdi. Yashil investitsiyalar, jumladan, ish o'rinlarini yaratish, havo ifloslanishini kamaytirish, qayta tiklanadigan energiya manbalarini joriy etish va shaharlarni modernizatsiya qilish mamlakat iqtisodiyotining pandimeyadan keyingi tiklanish davrida karbonsizlanishga hissa qo'shishi mumkin. O'zbekiston hukumati tabiiy resurslardan barqaror va samarali foydalanish, kam uglerodli energetika, ifloslanish darajasini pasaytirish, tabiiy ofatlar va iqlim o'zgarishi oqibatlariga tayyor turishga asoslangan iqtisodiy o'sish modeliga intiladi. Rivojlanish bo'yicha xalqaro hamkorlar O'zbekistonga 2030-yilgacha yashil o'tish strategiyasini amalga oshirishda va 2050-yilgacha iqtisodiyotni karbonsizlash bo'yicha uzoq muddatli istiqbolni ishlab chiqarishda yordam beradi.

Xulosa va Takliflar (Conclusion/Recommendations).

Biz uchun yashil iqtisodiyotning rivojlantirish asosiy ustuvor vazifalardan biridir lekin bu biz uchun balki barchamiz uchun ham muhim bo'lishi kerak. Iqtisodiyotni yashilashtirish suvni sarflashda boshqarishdan tortib energiya samaradorligini oshirishdan iborat bo'lgan hamma narsani anglatadi. Mamlakatimizning yashil iqtisodiyotga o'tib borishi taraqqiy etayotganligimizning bir belgisidir xalqimizning turmush faravonligini yaxshilashga to'sqinlik qiladigan muamolarga etibor bersak energetika moliyaviy va ijtimoiy muamolar bilan bir qatorda sayyoramiz iqlimi issishini ham hisobga olish ham zarur. Bizda Yashil iqtisodiyotning hudud kelib chiqishidan qat'iy nazar bizda barcha suv resurslari va yer resurslari mavjud faqat undan biz samarali oqilona foydalansak barcha resurslar biz uchun yetarli agar biz mamlakatimizni yaroqsiz hududlarini yarim hududida quyosh panilarini qursak energiya taminotini egalashimiz mumkin atrof muhitimizni saqlashimiz ham mumkin qo'shimcha ish o'rinlarini yaratishimiz mumkin.

Adabiyotlar:

1. <https://www.gazeta.uz/oz/2023/05/17/green-economy/>
2. Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy-ommabop jurnal <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>
3. Vikipediya.uz https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Yashil_iqtisodiyot
4. Kun.uz <https://m.kun.uz/uz/news/2023/08/09/ozbekistonda-yashil-iqtisodiyot-loyihasi-uchun-jahon-banki-4625-mln-aqsh-dollar-ajratadi>
5. Daryo yangiliklari <https://daryo.uz/2023/10/30/ozbekistonda-milliy-yashil-iqtisodiyot-taksonomiyasi-joriy-etiladi>
6. PQ-4477-son <https://lex.uz/docs/-4539502>
7. https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Yashil_iqtisodiyot
8. https://www.norma.uz/oz/qonunchilikda_yangi_davlat_organlarida_yashil_iqtisodietni_joriy_etish_uchun_masullar_belgilanadi